

PUUTU NYT!- hankesuunnitelma

- välitätkö vai väistätkö?

SISÄLLYSLUETTELO

1. HANKKEEN TAUSTA.....	2
2. TAVOITTEET.....	6
3. TULOKSET.....	6
4. TOTEUTUSTAPA.....	7
5. ARVIOINTI JA RAPORTOINTI.....	15
6. LEVITTÄMINEN.....	16
7. AIKATAULU.....	16
8. ORGANISAATIO.....	17
9. RESURSSIT.....	17
10. LÄHTEET.....	19
11. LIITTEET.....	21

PUUTU NYT!- hankesuunnitelma

- välitkö vai väistäkö?

1. Tausta

Nuoren ensisijainen sosiaalistaja ja kasvattajataho ovat koti ja huoltajat (Yhtään nuorta ei ole vara menettää 2004). Osa lapsista asuu pysyvästi kodin ulkopuolella, mutta lähtökohtaisesti kodiksi luokiteltu ympäristö toimii nuoren pääasiallisena kasvattajatahona (Marttunen & Kiianmaa 2003, 100–109). Tämän rinnalla toimivat ammattikasvattajien verkosto, pyrkien kodin kanssa samansuuntaiseen kasvatusilmapiiriin muun muassa päihdeasioissa.

Suomessa alaikäisyyden raja on 18 – vuotta ja siihen asti lapset ovat vanhempiensa vastuulla. Kuitenkin jo 15 -vuotias on rikosoikeudellisessa vastuussa tekemisistään. Nuorten lisääntyneeseen itsenäisyyteen yhä nuoremmalla iällä haetaan syytä mediasta, rahankäytöstä sekä aikuisuuden roolien aikaisesta omaksumisesta osaksi maailmankuvaa (Saarto 2003, 72). Kuitenkin on havaittavissa yhä selvemmin huoli vanhempien tietämättömyydestä omien lastensa tekemisten suhteen. Yhteiskunnallisten arvojen muuttuessa rajojen asettaminen ja nuoren elämänkulussa mukana oleminen vaikeutuu. Myös vapaa-ajan seuraaminen muuttuu. Monet vanhemmat voivat tai luulevat voivansa valvoa nuorten vapaa-aikaa paremmin kännyköiden avulla (Keskinen 2001, 107).

Kännykät eivät kuitenkaan korvaa perheen jäsenten välistä vuorovaikutusta. Tutkimuksen mukaan yksi keskeisiä nuorten päihteidenkäytön riskejä on vanhempien tietämättömyys siitä missä heidän lapsensa viettävät iltansa viikonloppuisin (Luopa, Räsänen ja Jokela 2004, 25). Vanhempien on koettu muuttuneen sallivimmiksi nuorten tekemisten suhteen (Penttilä 1999). Yhä useammilla aikuisilla on käsitys että kaikki nuoret kokeilevat alkoholia. Aikuisten luovuttaminen nuorten päihdekokeilujen suhteen koetaan erityisen vaaralliseksi. Kodin viestimillä asenteilla on vaikutusta nuorten suhtautumiseen päihteisiin.

Suomalainen päihdekulttuuri on arkipäiväistynyt. Usein alkoholi näyttelee pääosaa vapaa-ajankäytössä, mutta myös rentoutumisessa työmaailman paineista. Kun nuori aloittaa varhaisella iällä päihteidenkäytön, hän omaksuu elämäntavan, jossa alkoholin käyttö kuuluu mukaan kun ollaan ryhmässä. Siitä kehittyä ajanviettotapa, joka syrjäyttää muut vaihtoehtoiset ajankäyttötavat. (Pulkkinen ja Pitkänen 2002.)

Nuorten päihdekulttuurin ytimessä on tietty erillisuus aikuisten maailmasta. Yleiset mallit, kuten humalahakuisuus, otetaan aikuisilta. Nuorten tiedostama huoli päihteidenkäytöstä, voi estää asioiden käsittelyn vanhempien kanssa. Tällöin roolimallina toimivien aikuisten samansuuntainen päihdevalistus on

tärkeää. (Jaatinen 2002, 91–101.) Päihdemyönteisessä kulttuurissa nuorten voi olla vaikeaa tunnistaa, että alkoholin nauttiminen ylipäättänsä olisi ei-toivottavaa.

Nuorten juomisen keskeinen näyttämö on juhlinta (Jaatinen 2002, 96.) Tutkimuksessa riskitekijöinä nuorten päihdekokeiluille ovat olleet erikoistilaisuudet kuten; koulun päättäjaiset, koulun aloittajaiset, syysloman alku sekä tapahtumat kuten discot, konsertit ja tilaisuudet, joissa yhteen paikkaan kokoontuu paljon nuoria juhlistamaan yhteistä asiaa. Ei-viralliset nuorten kesken pidettävät juhlit koetaan ei-kontrolloiduksi ja niissä on erityinen yhteen kuuluvuuden henki. Tällöin myös sosiaalisen paineen vastustaminen on erityisen vaikeaa. Nuorten juhlimiseen painottuva päihteiden käyttö nähdään nuorten maailmassa jännittävänä ja sen koetaan kuuluvan olennaisesti rentoutumiseen ja vapaa-aikaan. Tässä merkitysmaailmassa sen poistuminen vapaa-ajasta tuntuu negatiiviselta vaihtoehdolta. Toimiva suunta päihteidenkäytön ehkäisyssä olisikin tarjota tilalle toimintoja, joissa nuoret saavat vastaavanlaisia tunne kokemuksia ilman päihteitä. (Jaatinen 2002, 91–101.)

Nuorten päihteiden käyttö ei ole sattumanvaraista vaan myös tilannehakuista. Viikonlopun rientoja suunnitellaan jo etukäteen. Samalla korostuu nuorisotalojen keskeinen rooli päihdeettömän mielekkään toiminnan tarjoajana. Nuoret käyttävät alkoholia pääsääntöisesti vapaa-ajalla ja viikonloppuisin. Tämä on verrattavissa suomalaisen alkoholikulttuurin trendiin, jonka mukaan alkoholinkäyttö painottuu edelleen viikonloppuihin (Österberg 2005). Nuorisotalojen aukioloaikojen painottaminen viikonloppuihin sekä vastuullisten aikuisten jalkautuminen paikallisesti on tärkeä ennaltaehkäisevä keino, joka palvelee koko ikäryhmää. Tällöin huomioiduksi tulee myös raittiiden nuorten tarpeet.

Nuorten yleisin alkoholin käyttö paikka on kavereiden koti. Siellä kokoontuminen tapahtuu pienemmällä ryhmällä. Tämän jälkeen kokoontuminen tapahtuu ulkona, joka mahdollistaa pienempien ryhmien kohtaamisen ja nuorten sukuloimisen ryhmästä toiseen. (Aalto-Setälä, Marttunen, Pelkonen 2003, 6.) Erityisesti nuorten päihteiden käyttö kytkeytyy vahvasti tiettyihin käyttötilanteisiin ja rituaaleihin, joita määrittelevät nuorten kulttuuriset ja alakulttuuriset piirteet. Viime aikoina tutkimus on osoittanut miten kulttuurinen käyttöympäristö vaikuttaa siihen minkälaisia päihteitä käytetään, miten niitä yhdistetään ja miten humalahakuista päihteiden käyttö on. Humalajuominen tapahtuu tyypillisimmin viikonloppuisin tutussa vertaisryhmässä. On tärkeää miettiä miten näihin käyttötapoihin voitaisiin paikallisin keinoin vaikuttaa.

Ehkäisevän päihdetyön verkostojen ja ammatillisten toimijoiden työn on tarkoitus konkretisoida niinä aikoina, jolloin nuorten tiedetään käyttävän päihteitä tai tekevän niihin liittyviä päätöksiä. Raittiuden tukemisen näkökulmasta ehkäisevä päihdetyö (klaari Helsinki) on juuri se taho, joka näkyy nuorten vapaa-ajassa koordinoimassa hankkeita ja työmuotoja, joita nuorten päihteidenkäytön vähentämiseksi kehitetään. Näiden työmuotojen

kehittämisessä ja näihin ohjaamisessa verkostoituminen alueella on ensisijaisen tärkeää.

Helsingin Kaupungin turvallisuusstrategiassa perusajatus on, että osapuolten välistä yhteistyötä tehostaen ja toimintakulttuureja muuttaen pyritään parantamaan turvallisuutta. Turvallisuusstrategia sisältää linjaukset seuraavista turvallisuuteen liittyvistä osa-alueista: Katurauhan säilyttäminen, Päihteiden käytön vähentäminen, Vahingontekojen estäminen, Elinympäristöturvallisuuden kehittäminen, Ajoneuvoihin kohdistuvien rikosten ehkäiseminen, Yritys- ja työpaikkaturvallisuuden parantaminen, Kotouttamistoimet osana turvallisuuden parantamista, Kotirauhan säilyttäminen. Turvallisuuden yleisinä mittareina pidetään rikollisuuden ja häiriöiden määrää ja laatua, yhteisön toimivuutta, asukkaiden elämän laatua ja turvallisuuden tunnetta. Turvallisuuden parantamisessa on kiinnitettävä huomiota sekä yksilöön, yhteisöön että sosiaaliseen ympäristöön. (kts. myös sisäisen turvallisuuden ohjelma Arjen huumaa 2004.)

Sosiaalivirasto määriteltiin päävastuutahoksi päihteiden ja kotirauhan osalta. Kaupunginvaltuusto edellytti, että lisätään koulutusta huumausaineista ja huumeiden käytöstä lasten ja nuorten parissa työskenteleville. Turvallisuusstrategiaa toteuttavan toiminnan perustana on sosiaaliviraston toiminta-ajatus. Sen mukaan sosiaalivirasto mm. turvaa lasten ja nuorten hyvän kasvun edellytykset ja vahvistaa aikuisten toimintakykyä ja vastuullisuutta. Lasten ja nuorten ehkäisevää työtä sosiaalivirastossa tekee Klaari Helsinki.

Ehkäisevän päihdetyön laatukriteerien avulla vähennetään päihdehaittojen muodostamaa taakkaa sekä yksittäisille kansalaisille, että koko hyvinvointiyhteiskunnallemme. Tukeeko asian eteen tehty työ laajempaa kokonaisuutta ja yhteisiä tavoitteita? Laatukriteerit pyrkivät vastaamaan näihin kysymyksiin. Ne soveltuvat kaikille alan toimijoille, tekevät he päihdetyötä sitten viranhaltijoina tai ammattilaisina tai vapaaehtoisina kansalaisjärjestöissä. Ne soveltuvat eri yhteisöille ja toimialoille. Kriteerit on laatinut Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakesin asettama laaja asiantuntijatyöryhmä.

Nykyinen ehkäisevän päihdetyön toteutustapa on monialaista ja verkostomaista. Työn laatua ja vaikuttavuutta tavoitellaan yhdistämällä eri alojen asiantuntemusta ja luomalla strategista yhteistyötä. Lähes joka kuntaan on nimetty ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö. Hänen tehtävänsä on olla linkkinä eri toimijoiden välillä. Verkostomaisen ja monialaisen työtyylin yleistymisen edellyttää uudenlaisia valmiuksia ja uutta tietoa.

Sosiaali- ja terveysministeriön aloitteesta kuntia on suositeltu nimeämään **ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö**. Verkoston perustaminen ja kehittäminen on valittu sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman (TATO) 2000–2003 yhdeksi painopistealueeksi. Yhdyshenkilön tehtävänä on ehkäisevän päihdetyön edistäminen kunnassa moniammatillisena yhteistyönä, kunnallisen tai alueellisen päihdestrategian koordinointi sekä tiedonvälitys kunnan ja eri organisaatioiden välillä.

Helsingillä ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilöitä on 8, joista useat työskentelevät Kloorissa mm. itäisellä alueella.

Alkoholiohjelma 2004–2007 on alkoholihaittojen vähentämiseen tähtäävä yhteistyöprosessi. Monet yhteiskunnan toimijat voivat ratkaisullaan ja toimintalinjoillaan vaikuttaa alkoholihaittoja vähentävästi. Tavoitteena on koota eri toimijoiden vaikuttaviksi todetut toimet jäsentyneeksi kokonaisuudeksi, jossa yhteistyö edistää yhteisten tavoitteiden saavuttamista. Kumppanuussopimuksen yhteydessä kukin toimija määrittelee oman toimintansa kannalta keskeiset alkoholihaittojen vähentämisen tavoitteet ja toimintatavat.

Alkoholiohjelmassa 2004–2007 painotetaan mm. Nuorten alkoholinkäytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisyä: vanhempien, koulun, nuorisotoimen, järjestöjen ja elinkeinon yhteistyö, alkoholijuomien saatavuuden rajoittaminen ja nuoria tukeva toiminta, alkoholimainonnan rajoittaminen ja päihdekasvatus. Helsingin Kaupungin sosiaalivirasto on yksi alkoholiohjelman allekirjoittaneista tahoista ja toteuttaa sitä Klaari Helsinki toiminnan kautta

Näyttö vaikuttavuudesta on yleisesti ottaen vahvaa alkoholijuomien sääntelyn osalta silloin kun käytetään niinkin vahvoja toimintalinjoja kuin saatavuuden rajoitukset ja valvonta. Hankkeessa palveluketjun kehittämisellä, varhaisella puuttumisella ja anniskelijan vastuuta tehostamalla sekä ostajan ikärajan valvontaa vaikutetaan lasten ja nuorten alkoholin käyttöön. Vaikuttavuuden on näillä keinoilla todettu olevan huomattava ja toteutuksesta aiheutuneet kustannukset ovat alhaisia. (Alkoholiohjelma 2004-2007. Yhteistyön lähtökohdat 2004. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2004:7. Babor Thomas ym: Alcohol: No Ordinary Commodity. Research and Public Policy. Oxford University Press, Oxford, 2003.

Hankkeen suunnittelussa on hyödynnetty Hämeenlinnan ja Jyväskylän seutukunnissa vuosina 2004 -2007 toteutettavaa paikallista alkoholipolitiikan tutkimus- ja kehittämishanketta. Pakka- hankkeessa Hämeenlinnan seudulla on mukana kahdeksan kuntaa ja Jyväskylässä kymmenen kuntaa. Projekti toteutetaan Stakesin, STM:n, Alko Oy:n ja Hämeenlinnan seudun kuntien, Seutukeskus OY Hämeen, Jyväskylän aluekeskusohjelman verkostokaupungin ja alueen kuntien yhteistyönä.

Projekti on osa valtakunnallista Alkoholiohjelmaa. Tutkimuksesta vastaa Stakes, sosiaali- ja terveysalan tutkimus – ja kehittämiskeskus. Paikallisesta kehittämistyöstä vastaavat seutukunnalliset laajat toimijajoukot. Hankkeessa panostetaan kansainvälisiin ja valtakunnallisiin tutkimuksiin ja niiden osoittamiin tuloksiin.

Pakka -hankkeessa vaikuttaviksi menetelmiksi on todettu:

1. Alkoholin lupavalvonnan ja omavalvonnan kehittäminen niin, että alaikäisille ja päihtyneille ei myydä alkoholia.
2. Tiedotuksen lisääminen alkoholin käyttöön liittyvistä haitoista.

3. Julkinen keskustelu, tutkimus ja laaja-alaiset toimet vaikuttavat siten, että täysi-ikäiset eivät välitä alkoholia alaikäisille.
4. Alkoholiasioita käsitellään laajasti eri foorumeilla
5. Laaja-alaiset, yhdessä suunnitellut ja toteutetut toimet, jotka ovat vaikuttavia.

Klaari Helsinki on ollut mukana suunnittelemassa ja kehittämässä alueellisia muutamia pilottihankkeita Helsingissä, joiden avulla voidaan puuttua alaikäisten alkoholin käyttöön, saatavuuteen sekä mahdollisiin välitysepäilyihin. Näistä paikallisista pilottikokeilusta saatujen kokemusten perusteella Klaari Helsinki on laatinut Puutu nyt – hankkeen, jolle haetaan rahoitusta Etelä-Suomen lääninhallitukselta ja sen Alkoholiohjelma 2004-2007 varatuista avustusmäärärahoista.

Puutu nyt!- hankkeen avulla voidaan seurata toimenpiteiden vaikutuksia paikallisella tasolla. Hankkeen avulla luotuja ja testattuja menetelmiä on tarkoitus levittää jatkossa muihin Helsingin kaupunginosaan sekä naapurikuntiin.

2. Tavoitteet

Hankkeen keskeiset tavoitteet ovat:

1. Lasten ja nuorten humalajuominen vähenee ja nuorten päihteettömyys lisääntyy
2. Alaikäisten ostoyritykset ja alkoholin välittäminen alaikäisille vähenee.
3. Nuorten tapaturmat, rikokset ja alueellinen turvattomuus vähenee.
4. Luodaan yhteiset pelisäännöt ja toimintatavat siitä, miten toimitaan kun kohdataan alkoholia hallussaan pitävä tai päihtynyt nuori ja samalla kehitetään omaa vaikuttavuuden arviointia.
5. Moniammatillinen ja poikkihallinnollinen yhteistyö vahvistuu sekä alueellinen kumppanuus elinkeinoelämän, nuorten ja muiden toimijoiden alueellisessa ehkäisevässä päihdetyössä vahvistuu.

3. Tulokset

1.- 4. Toimintatapojen kehittäminen, sekä uuden palveluketjun rakentaminen. Nopealla ja systemaattisella puuttumisella viestitetään nuorille sitä, että päihteiden käyttöön puututaan. 2. Parannetaan yhdessä elinkeinoelämän kanssa omavalvontaa. 4. Tehostetaan alueellisten tilastojen hyödyntämistä lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamisessa ja varhaisessa puuttumisessa. Järjestetään alueilla teemallisia vanhempainiltoja ja haastetaan alueen

toimijoita sekä elinkeinoelämän edustajia yhteistyöhön. Julkaistaan artikkelisarjoja, järjestetään teemallisia aluefoorumeja sekä tehostettuja paikallisia kampanjoita.

5. Laaditaan yhteinen toimintasuunnitelma alueille ja allekirjoitetaan yhteinen kumppanuussopimus. Elinkeinoelämän edustajille ja muille alueentoimijoille järjestetään yhteinen koulutus ”Kuka osti viinat?” pilottialueilla.

4. Toteutustapa

Hanke toteutetaan kolmena rinnakkaisena toimintamallina Helsingissä neljällä eri asuinalueella sekä Itäisen perhekeskuksen toiminta-alueella. Hankkeen valtakunnallista levitystä tuetaan www.ehkäpä.fi sivuston kehittämisellä ja ylläpitämisellä. Hankkeen tarkoituksena on kehittää malli nuorten päihteiden käytön varhaisen puuttumisen palveluketjulle ja aikaansaada pysyvä työmuoto varhaiseen puuttumiseen. Lisäksi luoda toimintamalli, jonka avulla voidaan paikallisella tasolla vähentää lasten ja nuorten humalajuomista sekä alkoholin välittämistä alaikäisille.

Pilottialueet

Hankkeen pilottialueet ovat Pikku Huopalahti, Ruoholahti, Pihlajamäki, Pihlajisto ja Itäisen perhekeskuksen toiminta-alue. Alueet on valittu paikallisista aluetyöryhmistä nousseen huolen johdosta, joka liittyy alueen lasten ja nuorten päihteiden käyttöön. Valitut alueet ovat erilaisia, joka mahdollistaa monipuolisen keinojen ja menetelmien käytön sekä testaamisen. Hankkeesta saatuja tuloksia on näin myös helpompi jatkossa hyödyntää myös muilla Helsingin asuinalueilla sekä muilla vastaavilla asuinalueilla pääkaupunkiseudulla.

Pikku Huopalahdessa, Pihlajistossa ja Ruoholahdessa toteutetaan samanaikaisesti Helsingin kaupunginosayhdistyksen vuonna 2002 käynnistämää YKS2 – projektia, joka on toimintatapa kaupunginosien rikosturvallisuuden ja viihtyisyyden parantamiseksi. Kyseisillä asuinalueilla suoritetaan vuosina 2006-2009 alueelliset safety-kyselyt, joiden avulla voidaan arvioida paikallisella tasolla tapahtuvia muutoksia asukkaiden turvallisuuden tunteesta. Paikallisiin kyselyihin voidaan liittää myös sellaisia kysymyksiä, jotka liittyvät lähiyhteistyöhankkeen tavoitteiden toteutumiseen.

YKS2 – projekti

YKS2 – projekti parantaa helsinkiläisten kotialueiden rikosturvallisuutta mitattavasti. Kotialueella tarkoitetaan asuinalueita, jonka sisällä asuvat ihmiset kokevat asuvansa samalla alueella. Näillä ihmisillä on yhteinen tavoite: parantaa oman kotialueensa rikosturvallisuutta. Sama tavoite yhdistää myös

kaikkia kotialueella toimivia yhdistyksiä, taloyhtiötä, yrityksiä, julkisen palvelun yksiköitä ja niissä toimivia työntekijöitä ja asiakkaita. Rikosturvallisuuden parantamiseksi kotialueella on siis olemassa runsaasti potentiaalista sosiaalista pääomaa. YKS – toiminnan tehtävä on löytää toimiva, hauska ja helppo kanava tämän pääoman kanavoimiseksi käytännön toiminnaksi

Projektin nimi tulee sanoista:

Ympäristön parantaminen

Kommunikaation kehittäminen

Seurannan järjestäminen

2 tarkoittaa, että kyseessä on toiminnan toinen vaihe, jonka aikana YKS – projektissa kehitetty toimintamalli levitetään 40 kotialueelle Helsingissä.

Toimintaa ovat rahoittaneet oikeusministeriö, ympäristöministeriö, Helsingin kaupunki sekä eräät yritykset. Tällä hetkellä toimintaa rahoittaa Helsingin kaupungin Terve ja Turvallinen neuvottelukunta ja ympäristöministeriö. YKS – toiminta on osa Helsingin kaupungin turvallisuusstrategian toteuttamista. YKS2 –projekti toimii tällä hetkellä 27 kotialueella (29.5.2006).

Pihlajamäki ja Pihlajisto

Pihlajamäen ja Pihlajiston asuinalueet on pääosin rakennettu 1960 -70 luvuilla. Pihlajamäessä ja Pihlajistossa sijaitsee kaksi erillistä ostoskeskusta, jotka ovat tyyppilisiä tämän ikäisissä lähiöissä. Alueilla on lähes 80 % vuokra ja aravavuokra-asuntoja. Perheistä hiukan yli puolet on lapsiperheitä. Asukkaita Pihlajamäessä ja Pihlajistossa on yhteensä 9898, joista 7-17- vuotiaita on 962. Pihlajistossa ja Pihlajamäessä toimii oma alueellinen työryhmä jossa on edustettuna Klaari, nuorisotoimi, Helsingin uusi yhteiskoulu, Terveyskeskus, HUS (Ratapoli), opetusvirasto 3 koulua, aluepoliisi ja poliisin sosiaalityöntekijä, seurakunta, Kalliolan settlementti, Vapaaehtoistyön ohjaaja, perhekeskus (perhetyö, leikkipuisto, lastensuojelu, varhaisen tuen koordinaattori), Pohjoinen nuorisoasema, Pohjoinen sosiaaliasema, lähiöarkkitehti ja Lapaset perheverkosto-hanke

Alueellisen työryhmän kautta on esille noussut huoli alueen ostoskeskusten ympäristön levottomuudesta. Ostoskeskusten ympärillä alaikäiset ovat kontaktissa ja viettävät paljon aikaa päihteitä käyttävien aikuisten kanssa. Työryhmä epäili että nämä kohtaamiset edesauttavat alkoholin välitystä alaikäisille lapsille ja nuorille. Työryhmässä pohdittiin sitä mitkä ovat ne keinot, joiden avulla voidaan lisätä vähittäiskauppioiden omavalvontaa ja puuttua alkoholin välittämiseen? Tavoitteena olisi lisätä alueen lasten ja nuorten päihteettömyyttä sekä vaikuttaa positiivisesti asuinalueen turvallisuuteen ja viihtyisyyteen.

Työryhmä järjesti Pihlajamäen ja Pihlajiston asukkaille, yrittäjille ja toimijoille alueellisen keskustelutilaisuuden teemalla "Turvallisuutta ja viihtyisyyttä" 20.5.2006. Tilaisuudessa asiantuntijoina kuultiin Etelä-Suomen Lääninhallituksen alkoholitarkastajia ja poliisia. Tilaisuudessa kartoitettiin alueiden tilannetta ja pohdittiin yhdessä sitä miten voidaan puuttua alaikäisten lasten ja nuorten alkoholin käyttöön ja välitysepäilyihin. Tilaisuudessa sovittiin

siitä että Pihlajamäessä ja Pihlajiston alueella lähdetään mukaan Klaari Helsingin ehdottamaan Puutu nyt!- hankkeeseen ja nimettiin hankkeelle oma paikallinen työryhmä. Sovittiin että syksyn 2006 aikana työryhmä selvittää alueiden yrittäjien kiinnostusta ja mahdollisuuksia olla hankkeessa mukana.

Ruoholahti

Ruoholahden asuinalue on rakennettu pääosin 1990-luvun puolella välissä. Ruoholahti sijaitsee Etelä Helsingissä ja on osa Länsisataman kaupunginosaa, joka on jaettu Jätkäsaareen ja Ruoholahteen. Asukkaita alueella on 5.610, joista 7-17-vuotiaita on 1.066, (Helsingin kaupunki, Tietokeskus, Nuoret alueittain 9/2005 julkaisu ja Väestö iän ja sukupuolen mukaan vuoden vaihteessa 2005/2006). Ruoholahtea kutsutaan ns. kantakaupungin jatkeeksi. Sieltä on matkaa kaupungin keskustaan noin 1km eli 15 min kävelymatka ja hyvät julkiset kulkuyhteydet, kuten metro, raitiovanu ja useita busseja. Lisäksi asuinalueen naapurina on matkustajasatama. Ruoholahdessa sijaitsee myös Helsingin Kaapelitehdas, jossa järjestetään koko pääkaupunkiseudun lapsille ja nuorille suunnattua kulttuuri- ja harrastustoimintaa.

Ruoholahdessa huoli lasten ja nuorten alkoholin käytöstä on huolestuttanut alueen eri toimijoita ja vanhempia jo pitkään. Huoli lisääntyi vuoden 2005 kesän aikana, jolloin n. 13 -16 -vuotiaita nuoria tavattiin lähes päivittäin juomassa olutta ja siideriä alueen puistoissa ja metron ympäristössä. Asiasta keskusteltiin Klaarin, aluepoliisin, nuorisotoimen, perhetyön, opettajien, vanhempainyhdistyksen ja asukasyhdistyksen edustajien kesken. Keskusteluissa päätettiin selvittää mahdollisuutta käynnistää Ruoholahden alueella jokin hanke, jonka avulla voidaan puuttua nuorten alkoholin käyttöön ja sen välitykseen. Ruoholahdessa järjestettiin 18.9. 2006 aluefoorumi, jossa esiteltiin Puutu nyt!-hanketta.

Tilaisuuteen osallistuivat myös Etelä – Suomen lääninhallituksen alkoholitarkastajat. Tilaisuudessa nimettiin Ruoholahdelle oma hanketyöryhmä, joka ryhtyy valmistelevaan alueelle omaa toimintasuunnitelmaa. Työryhmässä ovat edustettuna Klaari Helsinki, kaupunginosayhdistys, nuorisotoimi, seurakunta, ala-aste, päivähoido ja Mannerheimin Lastensuojeluliitto Ruoholahden yhdistys. Ruoholahdessa on aloitettu neuvottelut myös alueen kauppiaiden ja yrittäjien kanssa hankekumppanuudesta.

Pikku Huopalahti

Pikku Huopalahden kaupunginosa sijaitsee Länsi Helsingissä. Asukkaita Pikku Huopalahdessa on noin 9.000, joista 10 -17-vuotiaita on 1100 (Helsingin kaupunki, Tietokeskus, Nuoret alueittain 9/2005 julkaisu). Pikku Huopalahden asuinalue on rakennettu pääosin 1990- luvun alkupuolella. Alueella asuu runsaasti lapsiperheitä.

Alueella toimii oma lasten ja nuorten hyvinvointiin keskittynyt monitoimijallinen työryhmä, jonka tavoitteena on lisätä alueen lasten ja nuorten hyvinvointia. Työryhmässä ovat mukana Klaari Helsinki, Pikku Huopalahden asukasyhdistys, poliisi, lastensuojelu, Pikkuhuopalahden ala-asteen vanhempainyhdistys, Pikku Huopalahden nuorisotalo, Pikku Huopalahden ala-aste, Meilahden yläaste ja Mannerheimin lastensuojeluliiton Pikku Huopalahden alueyhdistys.

Työryhmässä on noussut esille huoli alueen lasten ja nuorten päihteiden käytöstä ja siihen liittyvästä ilkeväkälästä. Lisäksi on haluttu selvittää sitä, mistä alueen nuoret saavat alkoholia ja millä keinoilla sen saatavuuteen voidaan puuttua. Samanaikaisesti on lastensuojelusta tullut viestiä siitä että, moniongelmaisten perheiden määrä lisääntynyt ja lastensuojelun tukitoimenpiteiden tarve on kasvanut. Alueen nuorilta on tullut viestiä siitä että täysi-ikään tulleiden nuorilla on ns. "peritty" velvollisuus ostaa nuoremmilleen tupakkaa ja alkoholia - aivan kuten heille itselleen on joku vanhempia ostanut. Tähän alkoholin välittämiseen liittyvään perinteeseen halutaan myös puuttua.

Puutu nyt!- hanketta Pikku Huopalahdessa toteutetaan nimellä Välitä- älä välitä!. Lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmässä on aloitettu hankkeen suunnittelu ja ideointi. Työryhmään on linkitetty myös alueen vähittäismyyntipisteitä mm. K- marketit (Fortuna, Pacius, Kaarnikka), R- kioskit (Paasiuksenkaari, Korppaanmäentie), Alepa ja Tilkan elintarvikekioski. Koulujen syysloman aikana 18 -21.10. 2006 Pikku Huopalahdessa toteutettiin kampanja yhdessä alueen kioskien ja kauppojen kanssa, jossa tehostettiin ja tuotiin valvontaa esille. Lisäksi paikallisissa lehdissä nostettiin esille sitä että lasten suojeleminen alkoholin käytön haittavaikutuksilta on aikuisten velvollisuus. Alueen toimijat, kauppiat ja vanhemmat ovat antaneet kampanjasta positiivista palautetta. Tästä johtuen työryhmä on päättänyt laatia Pikku Huopalahden oman toimintasuunnitelman jatkotoimenpiteistä, jotka on tarkoitus toteuttaa, mikäli Puutu nyt! -hankkeelle myönnetään avustusta.

Kaikkiaan Pikku Huopalahdessa on alkoholin myynti/anniskelupaikkoja 12 (=4 kauppa, 3 kioskia, 4 ravintolaa, 1 pizzeria). Välitä- älä välitä! toiminnan tavoitteena on saada nämä kaikki myyntipisteet sitoutumaan yhteisiin tavoitteisiin, joiden avulla voidaan puuttua alaikäisten ostoyrityksiin ja vähentää alkoholin välittämistä alaikäisille.

Hankkeen paikalliset työryhmät laativat omat alueelliset toimintasuunnitelmat vuosille 2007-2009.

Itäinen Perhekeskus ja poliisipiiri

Kansainvälisen alkoholitutkijoiden asiantuntijaryhmän mukaan on kyseenalaista missä määrin minkäänlaisilla toimenpiteillä voidaan estää tai vähentää nuorten alkoholin kokeilua ja käyttöä. On järkevää hyväksyä lähtökohtalettamuksena, että tietty määrä nuoria käyttää alkoholia

humalatarkoitukseen. Siksi on perusteltua kohdistaa toimenpiteitä myös tämän käytön haittavaikutusten vähentämiseen. Tämä on esimerkki ehkäisevän päihdetyön riskiryhmäehkäisystä. (Alkoholipolitiikan kuluttajaopas 2004.)

Idässä kohderyhmänä ovat alle 18-vuotiaat nuoret, jotka kohdataan päihtyneinä, alkoholin tai huumeiden vaikutuksen alaisena tai hallussaan edellä mainittuja aineita. Erityistä huomiota kiinnitetään peruskouluikäisiin nuoriin. Kohderyhmä jakautuu seuraavasti:

1. Ensikertalaiset

Intervention kohdentaminen päihteitä kokeileviin lapsiin ja nuoriin jotka ikänsä puolesta herättävät huolen.

2. Toistuvasti päihteitä käyttävät nuoret

Toistuvasti päihteiden käytöstä tavatut nuoret.

Välittömällä interventiolla ja ilmoituksella kotiin pyritään herättämään vanhempia nuoren elämäntilanteeseen (Liite 3) Samalla tarjotaan vaihtoehtoisia vapaa-ajanviettopoja esimerkiksi alueen harraste- ja nuorisopalvelut. Varhaista puuttumista tehostetaan ilmoittamalla kaikki päihtyneet nuoret lastensuojeluun hankkeen sosiaaliohjaajalle, joka ryhtyy välittömiin toimenpiteisiin sovitun palveluketjun mukaisesti.

Lastensuojelu toteuttaa omaa tilastointi ja asiakaskirjaamisjärjestelmää. Nuorisoasiainkeskus kerää tunnuslukuja. Poliisin tehtävät ja suoritteet dokumentoidaan sovitulla, hankkeen seuranta ja arviointia hyödyttävällä tavalla tehtävärekisteriin. Yhteistyötahot tuovat seurannan kannalta olennaisia tilastolukuja työryhmän kokouksiin. Hankkeesta tuotetut aineistot sekä hankkeen aikana tuotettavat raportit ja muu mahdollinen materiaali kootaan ja on kaikkien yhteistyökumppanien käytettävissä. Asiakkaita koskevat tiedot ovat ainoastaan lastensuojelun ja poliisin tiedossa. Hankkeen aikana asiakastietojärjestelmää käyttää ainoastaan Itäinen perhekeskus sekä poliisin sosiaaliohjaaja sen käytöstä annettujen ohjeiden mukaisesti.

Itäisellä alueella on muodostettu yhteistyötahoista oma työryhmä, joka toimii samalla asiantuntijatahona hankkeeseen liittyen. Työryhmän kokoonpano on moniammatillinen ja samalla mahdollisimman laaja-alainen liittyen tärkeimpien yhteistyötahojen erityisosaamiseen. Työryhmässä on edustettuna: Klaari Helsinki, Itäinen nuorisoasema, Itäinen perhekeskuksen toimipisteiden yhteyshenkilöt, Itäkeskuksen poliisipiiri, sosiaalipäivystyksen poliisin sosiaaliohjaaja, nuorisotyöyksikön toiminnanjohtajat, hankkeen sosiaaliohjaaja (31.12. 2006 asti), Terveyskeskus ja opetusvirasto.

Työryhmä kokoontuu säännöllisesti noin viisi kertaa vuoden aikana. Lisäksi järjestetään laajempia 2-3 laajempaa työkokousta.

Itäinen perhekeskus

1. Herttoniemen toimipiste:

- Laajasalo, Kulosaari, Herttoniemi, Herttoniemen ranta, Tammisalo, Roihuvuori

2. Kivikon toimipiste:

- Kivikko, Kurkimäki, Kontula, Vesala, Mellunmäki, Mellunkylä

3. Itäkeskuksen toimipiste:

- Itäkeskus, Vartiogarju, Vartiokylä, Puotinharju, Puotila, Marjaniemi, Myllypuro

4. Vuosaaren toimipiste

- Itäkeskus, Meri-Rastila, Rastila, Kallahti, Aurinkolahti, Uutela, Nordsjön kartano, Niinisaari, Mustavuori, Keski-Vuosaari

Koulutus ”Kuka osti viinat?”

Elinkeinoelämän kanssa tehtävän yhteistyön pohjalta toteutetaan pilottialueilla henkilöstölle suunnattua koulutusta, jonka tavoitteena on parantaa alkoholin myynnin omavalvontaa sekä tunnistaa ja puuttua entistä tehokkaammin mahdollisiin alkoholin välitysepäilyihin. Koulutuksen sisältö suunnitellaan yhdessä vähittäismyynnin, nuorten, kouluttajan ja Klairin kanssa. (Liite 2)

Kampanjat

Paikallisella tasolla toteutetaan eri koulujen lomien ja juhlapyhien yhteydessä erilaisia kampanjoita, joiden avulla nostetaan esille sitä että lasten suojeleminen alkoholin käytön haittavaikutuksilta on aikuisen velvollisuus. Kampanjoissa keinoina ovat mm. Välitä- älä välitä! T- paidat henkilökunnalla . rintamerkkejä, kauppakasseja ja julisteita. Kampanjoista tiedotetaan eri toimijoiden verkostoissa ja paikallisissa lehdissä. Kampanjan aikana on mahdollisuus järjestää kouluissa ja nuorisotaloissa logo- ja julistekilpailu. Näistä kilpailuista saadusta materiaalista on mahdollista valmistaa näyttely esimerkiksi alueiden kirjastoihin, metroasemalle tai asukastiloihin.

Vanhempainillat

Hankkeen aikana teemaa tuodaan esille myös koulujen vanhempainilloissa. Vanhempainiltojen toteutuksessa kiinnitetään huomiota niiden dialogisuuteen. Vanhempainiltojen suunnitteluun kutsutaan opettajien lisäksi lasten ja nuorten vanhemmat sekä osallistaa myös alueen nuoria. Esimerkkinä ns. interaktiiviset vanhempainillat, joiden avulla voidaan keskustella vanhemmuuteen liittyvistä vastuista koskien mm. alkoholin ostamista omille lapsille.

Artikkelisarjat

Alueilla on myös selvitetty mahdollisuutta toteuttaa paikallislehdissä artikkelisarja, jossa eri toimijat kirjoittavat omasta näkökulmastaan teemalla lapset, nuoret ja päihteet. Kirjoituksissa tuodaan esille myös itse hanketta sekä paikallisia vahvuuksia.

Vetoomukset ja paikalliset sopimukset

Alkoholin vähittäismyyntipisteisiin toimitetaan kampanjaan liittyen vetoomuskirjeet, joissa toivotaan tehostettua valvontaa alkoholin myyntiin ja sen välittämispäilyihin alaikäisille. Paikallisella tasolla on mahdollisuus laatia oma erillinen sopimus hankkeeseen sitoutumisesta, jonka eri osapuolet allekirjoittavat.

Aluefoorumit

Kaikilla neljällä pilottialueella paikallisella tasolla järjestetään kaikille avoimia keskustelu- ja teemafoorumeja hankkeeseen liittyen. Näissä foorumeissa voidaan arvioida hankkeen toteutumista ja sen tuloksia, onko toiminnalla ollut vaikutuksia alueen arjessa. Aluefoorumien avulla voidaan myös aktivoida uusia kumppaneita hankkeen toteutukseen

Ehkäisevä päihdetyö tutuksi –kampanja

Nuorten päihde- ja lähiyhteistyö hankkeen yhteydessä toteutetaan ehkäisevä päihdetyö tutuksi – kampanja, jonka tarkoituksena on tuoda ehkäisevän päihdetyön ajatus ja käytäntöjä jokaiseen kotiin. Tämä toteutetaan systematisoimalla lehtikirjoituksia ehkäisevästä päihdetyöstä yhteisen nimen alle, sekä kokoamalla niitä ohjeistettujen teemojen alle, kuten ”Koti ja kasvatus”, ”Päihdevalistus”, ”Vaihtoehtoja pussikaljalle”. Teemat vaihtuvat muutaman kerran vuodessa, jolloin lehtiin tarjotaan aktiivisesti kirjoituksia annetun teeman mukaisesti.

Kirjoituksia kirjoittavat ehkäisevän päihdetyön tekijät ympäri Suomea ja kaikki kirjoitukset kootaan myös yhteisen verkkosivun www.ehkäpä.fi alle. Kirjoitusten on tarkoitus olla helposti lähestyttäviä ja käytännön ohjeita tarjoavia. Esimerkiksi ”Koti ja kasvatus” teeman kirjoitukset tuovat esiin suojaavien tekijöiden tärkeyden ja vanhempien roolin tärkeimpinä ehkäisevän päihdetyön tekijöinä.

Kampanjan kotisivut toimivat myös ehkäisevän päihdetyön toimijoiden kohtaamispaikkana ja ajatusten vaihto torina. Lukemalla muiden ehkäisevän

päihdetyöntekijöiden kirjoituksia saavat toimijat hyvän kuvan tuoreimmista tapahtumista ja hankkeista. Kotisivut mahdollistavat toimivien työtapojen mallintamisen kaikkialle Suomeen.

Ehkäpä.fi Kampanjan tavoitteet ja tulokset

Kampanjan kolme keskeisintä tavoitetta ovat:

1. Ehkäisevä päihdetyö tulee tutuksi ja sen toimintatavat otetaan käyttöön kodeissa, kouluissa ja työpaikoilla.
2. Toimivat käytännöt ja hyvät ideat jaetaan.
3. Ehkäisevän päihdetyön toimijat tutustuvat toisiinsa.

Kaikkia näitä tavoitteita yhdistää vaikuttaminen median välityksellä yleiseen asenne ilmapiiriin sekä vanhempien asenteisiin lastensa päihteiden käyttöön. Myös ehkäisevän päihdetyön kirjon ohjaaminen vaikuttavimpiin mahdollisiin menetelmiin on huomioitu kirjoitusten ohjeistuksissa.

Toteutus

1. Projektin aikana (vuoden 2009 loppuun mennessä) ehkäisevä päihdetyö on käsitteenä tuttu valtaosalle ehkäisevän päihdetyön toimijoista sekä suurelle osalle kansalaisista. Lehdissä julkaistavat kirjoitukset sisältävät kampanjaan sitovan lauseen: *Tämä kirjoitus on osa Ehkäisevä päihdetyö tutuksi –kampanjaa. Lue lisää kirjoituksia osoitteessa: www.ehkäpä.fi*
2. Kaikki kampanjan ohjeistuksen mukaan kirjoitetut artikkelit julkaistaan kampanjan kotisivuilla. Kirjoituksia on mahdollisuus kommentoida ja esitettyjä ajatuksia kehittää paremmiksi. Kotisivut julkaistaan ehkäisevän päihdetyön viikolla 43 (vuonna 2006), jonka jälkeen niiden sisältöä kehitetään jatkuvasti. Kloorilla on koordinointi vastuu.
3. Kirjoitukset julkaistaan omalla nimellä ja yhteystiedoilla. Hyvästä kirjoituksesta kiinnostuneet voivat lähettää sähköpostia kirjoituksen tehneelle.

Vuoden 2006 loppuun aiheena kirjoituksissa on "Koti ja kasvatus" (kuinka ehkäisevää päihdetyötä voidaan tehdä kotona), Vuoden 2007 alusta aiheena on "Päihdevalistus/kasvatus kouluissa" ja keväällä 2007 aiheena on

”Vaihtoehto pussikaljalle” (jolla tuodaan esiin päihteettömyys harrastustoiminnassa ja vakavasti otettavana vaihtoehtona nuorille).

Seutuyhteistyö

Hankkeen puitteissa tehdään yhteistyötä Vantaan kaupungin ehkäisevän päihdetyön yksikön Vantaa välittää - sekä Kauniaisten kaupungin Grani K-18 hankkeiden kanssa. Molemmilla kaupungeille on käynnistynyt tai käynnistymässä hankkeet, jossa yhtenä merkittävänä kohderyhmänä ovat vähittäismyyntipisteet. Olemme sopineet Vantaan kanssa tehdään mm. yhteinen lehdistötiedote sekä hanke-esitys. Hankkeeseen liittyvää materiaalia, kuten tarroja ja kasseja tehdään ja painatetaan yhdessä.

Vantaan hankkeen ohjausryhmässä on Klaari Helsingin edustaja ja vastaavasti Klaarin hankkeen ohjausryhmään tulee Vantaan edustaja.

Kauniaisten, Helsingin ja hankkeiden avainhenkilöt ovat säännöllisesti yhteydessä toisiinsa järjestämällä mm. yhteistyöpalaverit kaksi kertaa vuodessa sekä tuottamalla hankkeisiin liittyvän seminaarin yhdessä. Hankkeiden arviointi tullaan toteuttamaan yhdessä sekä hankkeiden kuluessa että niiden päätyttyä. Seutuyhteistyö lisää hankkeen näkyvyyttä ja yhtenäistää omalta osaltaan koko pääkaupunkiseudun ehkäisevää päihdetyötä

5. Arviointi ja raportointi

Hanketta arvioidaan koko sen toiminnan ajan eri tasoilla. Hankkeesta kerätään sekä tilastollista että laadullista arviointitietoa. Arviointiin ja hankkeen kehittämiseen hyödynnetään yhteistyökumppaneiden asiantuntijuutta ja kokemuksia. Hankkeen tuloksia arvioidaan suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Loppuraporttiin liitetään hankkeen tuloksista laadittu käsikirja, jota voidaan hyödyntää jatkossa myös muilla kuin pilottialueilla.

Jokaisella pilottialueella on oma hanketyöryhmä, joka koostuu alueen eri toimijoista. Mukana alueellisissa työryhmissä on edustajia eri toimijoista mm. Klaari, nuorisotoimi, opetustoimi, Terveyskeskus, HUS, poliisi, sosiaalitoimi, seurakunta ja paikallisia yhdistyksiä. Nämä on lueteltu tarkemmin kunkin alueen kohdalla. Paikalliset työryhmät arvioivat hankkeen toteutumista omalla alueellaan.

Klaari Helsinki arvioi hanketta omissa työkokouksissa, joissa on mahdollisuus käydä reflektoivaa keskustelua eri alueiden välillä. Arvioinnin tukimateriaalina käytetään ehkäisevän päihdetyön laatukriteerejä joita sovelletaan käyttämällä eri arviointimenetelmiä mm. Stakesin kehittämää IVA- menetelmää (Ihmisiin

kohdistuvien vaikutusten arviointi). Arviointiin osallistuvat myös niiden alueiden koordinaattorit, joissa ei ole hankkeen pilottikokeilua.

Klaari Helsingin ohjausryhmä arvioi hankkeita hyödyntämällä jäseniensä asiantuntijuutta. Ohjausryhmä muodostuu Kaupungin hallituksen nimeämä 12 eri hallintokunnan ja toimijan edustajasta, joka vastaa Klaari toiminnan sisällön linjauksista, tavoitteista ja arvioinnista. Ohjausryhmässä on edustettuna Helsingin kaupungin sosiaali-, opetus-, ja liikuntavirasto, Kulttuuri- ja Nuorisosiainkeskukset, Terveyskeskus, Stadia, STAKES, Terveystieteiden tutkimuskeskus, Helsingin kihlakunnan poliisi ja Helsingin seurakuntayhtymä

Hanketta arvioidaan myös 2-4 kertaa vuodessa yhteistyössä Kauniaisten ja Vantaan kanssa. Näiden yhteisten tapaamisten avulla vahvistamme seudullista yhteistyötä.

Arvioinnin tukena käytetään kouluterveyskyselyjä, alueellisten yks2-hankkeen (turvallisuus ja viihtyisyys) kyselyiden tuloksia ja paikallisten työryhmien jäsenten organisaatioiden omia tilastoja mm. poliisi, nuorisotoimi ja lastensuojelu. Hankkeen yhteydessä järjestetään pääkaupunkiseudun toimijoille suunnatut arviointiseminaarit

Ehkäpä.fi sivuston arviointia toteutetaan kampanjan kotisivuilla suorana palautteena ehkäisevän päihdetyön toimijoilta. Hanketta arvioidaan läpi koko hankkeen ja reaaliaikaisen arvioinnin sekä kehittämissideoiden pohjalta kampanjan suuntaa ohjataan vastaamaan ehkäisevän päihdetyöntekijöiden tarpeisiin sekä kansalaisten toiveisiin.

Kampanjan työryhmä kokoontuu säännöllisesti (3-4 kertaa vuodessa) arvioimaan kampanjan etenemistä. Arvioinnista ei tuoteta erillistä kirjallista materiaalia kotisivuille tuotetun arvioinnin lisäksi.

6. Levittäminen

Toimintamallien ja tuloksien levittäminen toteutetaan Klaari-koordinaattoreiden ja suunnittelijoiden avulla. Klaarin työntekijöiden työn kuvaan kuuluu verkostoissa toimiminen ja Klaarin 7 koordinaattoria kattavat koko Helsingin. Näin ollen tieto hankkeesta leviää erilaisten moniammatillisten työryhmien kautta monen eri hallintokunnan ja toimijan tietoisuuteen. Sähköpostilistojen avulla voidaan jakaa kirjallista informaatiota ja tiedotteita hankkeesta laajasti. Klaarin suunnittelijat osallistuvat yhteistyöhön pääkaupunkiseudulla, joten toimintamallit ja erilaiset innovaatiot leviävät laajemmallekin kuin Helsinkiin. Klaarilla on olemassa myös valtakunnallisia verkostoja, joka mahdollistavat kokemuksien vaihdon myös tällä tasolla.

Hankkeesta informoidaan myös Klaarin omilla nettisivuilla ja sähköisessä tiedotteessa, joka lähetetään eri sidosryhmille.

7. Aikataulu

Puutu nyt!- hanke toteutetaan kolmivuotisena vuosina 2007-2009, joista vuosi 2009 painottuu arviointiin, alueellisten kokemusten sekä tulosten kartoittamiseen, joiden pohjalta laaditaan toimintamalli.

2006

yhteiskumppanit sitoutuvat mukaan
Avustushakemuksen jättö

syys-marraskuu
joulukuu

2007 tammi-maaliskuu

Paikallisten toimintasuunnitelman tarkentaminen ja toiminnan käynnistäminen. Hanke-koordinaattoreiden (2) palkkaaminen
Työryhmien kokoukset.
Kumppanuussopimuksien allekirjoittaminen aloitetaan.

2007 huhti- kesäkuu

Hanke-koordinaattorit perehtyvät alueisiin ja paikallisiin toimintasuunnitelmiin.
Paikallisen toimintasuunnitelman toteuttamista.
Arviointikokoukset yhteistyökumppaneiden kanssa.
Jatketaan kumppaneiden sitouttamista.

2007 elo-joulukuu

Paikallisen toimintasuunnitelman toteuttaminen.
Arviointikokoukset yhteistyökumppaneiden kanssa.

Vuosi 2008

Työmuodon jatkaminen tulosten ja kehittämisen myötä
Raportit toiminnasta ilmestyvät 2 kertaa vuodessa (toukokuu ja joulukuu)
Työryhmien ja työkokoukset 4- 5 kertaa vuodessa lisäksi 2 teema kokousta koskien hankkeen sisältöä.

Vuosi 2009

Työmuodon jatkaminen tulosten ja kehittämisen myötä.
Raportit toiminnasta ilmestyvät 2 kertaa vuodessa. Loppuraportti ja käsikirja julkaistaan joulukuussa. Työryhmien laajennetut työkokoukset 4-5 kertaa vuodessa lisäksi 2 teema kokousta koskien hankkeen sisältöä.
Hankkeen levittäminen marraskuusta 2009 alkaen.
Hanke päättyy lokakuu 2009 ja jatkuu vakituisena toimintamuotona pilottialueilla. Hankkeen toimintamallien käyttö muilla Helsingin alueilla 2010 alkaen.

8. Organisaatio

Hankkeelle muodostetaan oma arviointi- ja ohjausryhmä joka muodostuu Klaari Helsingin edustajista (suunnittelija ja 3 koordinaattoria), hankekoordinaattoreista (2), pilottialueiden työryhmien edustajista (5), Vantaan ehkäisevän päihdetyöyksikön edustajasta (1), vähittäismyynnin edustaja (1-2), Klaari Helsingin ohjausryhmän edustajasta (1). Lisäksi arviointi- ja ohjausryhmällä on mahdollisuus kutsua eri asiantuntijoita kuultavaksi ryhmään.

Hankkeen arviointi- ja ohjausryhmä hyödyntää omassa työssään paikallisten työryhmiltä saatua arviointi- ja kokemustietoa. Lisäksi arviointi- ja ohjausryhmällä on mahdollisuus konsultoida ja tukea paikallisia työryhmiä pilottialueella. Organisaatiosta on liitteenä oma kaavio (Liite 1)

Hankkeen vastuuhenkilönä on Eija Bergman, kehittämispäällikkö, Sosiaalivirasto ja yhteyshenkilönä Nina Konttinen, suunnittelija Klaari Helsinki.

1. Hanke-koordinaattorin lähiesimies, johtava lastensuojelun sosiaalityöntekijä, Itäinen perhekeskus
2. Hanke-koordinaattorin lähiesimies, Nuorten päihdetyön päällikkö

9. Resurssit

Hanke tarvitsee kaksi kokopäiväistä hanke-koordinaattoria.

Puutu nyt!- hankkeen 1.koordinaattorin työalueena Itäisen perhekeskuksen toiminta-alue ja tehtävät:

1. Hankkeen esittely ja tiedotus
2. Materiaalin sekä raporttien tuotto yhteistyökumppaneille
3. Päihtymisilmoitusten kirjaaminen ja tiedon eteenpäin lähettäminen
4. Osallistuminen nuorten päihteidenkäytön tehostettuun valvontaan yhteistyössä poliisin kanssa.
5. Moniammatillisen työn vahvistaminen verkoston sisällä

Puutu nyt!- hankkeen 2. koordinaattorin tehtävänä on koordinoida hanketta Ruoholahden, Pikku Huopalahden, Pihlajiston ja Pihlajamäen alueilla. pilottialueilla

1. Alueellisten hanketyöryhmien toiminnan edistäminen, kehittäminen, vahvistaminen ja tukeminen. Hanke-koordinaattorin tehtävänä on omalla osallistua ja huolehtia hankkeen alueellisten toimintasuunnitelmien valmistelusta olla mukana niiden toteutuksessa ja arvioinnissa.

Kohderyhmänä: vanhemmat, ammattihenkilöstö, lapset, nuoret, alueelliset yhdistykset, elinkeinoelämän edustajat ja järjestöt sekä muut toimijat.

2. Hanke-koordinaattori huolehtii alueellisesta tiedotuksesta sekä erilaisten tapahtumien järjestämisestä liittyen hankkeeseen yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

3. Oman työn arviointi, kehittäminen ja hankkeesta raportointi

Hanke-koordinaattorit työskentelevät useiden yhteistyökumppaneiden kanssa kuitenkin ilman päivittäistä työyhteisöä. Tämä on huomioitava työnohjauksen menetelmin. Heillä tulee olla mahdollisuus osallistua koulutuksiin ja seminaareihin koskien nuoruutta, päihteitä keskustelua sekä varmistaa taloudelliset resurssit työnohjaukseen.

10. Lähteet

Marttunen Mauri ja Kiianmaa Kalervo 2003. Nuoret ja päihteet. Teoksessa Salaspuro Mikko, Kiianmaa Kalervo ja Seppä Kaija (toim.). Päihdelääketiede Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Yhtään nuorta ei ole varaa menettää. Nuorten osallisuuden edistäminen. Etelä-Suomen läänin toimintaohjelma 2004–2007. ESLH julkaisuja 2004.

Saarto Ari 2003. Huumeet suomalaisessa yhteiskunnassa. Teoksessa Salaspuro Mikko, Kiianmaa Kalervo ja Seppä Kaija (toim.). Päihdelääketiede. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Keskinen Vesa 2001. Kiirettä pitää. Helsingin Kaupungin tietokeskus

Luopa, Räsänen ja Jokela 2004. Missä mennään? Helsinkiläisnuorten päihdekäyttäytymisen suuntia 1996–2004. Stakes.

Penttilä Jere 1999. ”Kyllä hyvin käy, ei oo mitään pelkoo. nuorten elämästä, mahdollisuuksista ja suunnitelmista nyky-yhteiskunnassa. Kuopion yliopisto.

Pulkinen Lea ja Pitkänen Tuuli 2002. Nuorten alkoholinkäyttö aikuisiän alkoholiongelmien ennustajana. A-Klinikkasäätiön Tiimi lehti 5/2002.

Pykkänen Sanna 2005. Nuoren toimijuutta etsimässä – Raittiustyön kehittäminen Tuusulan kunnassa. Diak Järvenpään yksikkö.

Jaatinen Jaana 2002. Päihteiden käyttö nuorten näkökulmasta. Teoksessa Holmila Marja (toim.) Asuinalue ja päihdehaitat. Stakes tutkimuksia 122.

Österberg Esa 2005. Alkoholinkulutuksen kasvu vuonna 2004. Teoksessa Raitasalo Kirsimarja, Alho Hannu, Lindeman Jukka, Roine Risto ja Tigerstedt Christoffer (toim.). Tommi 2005.

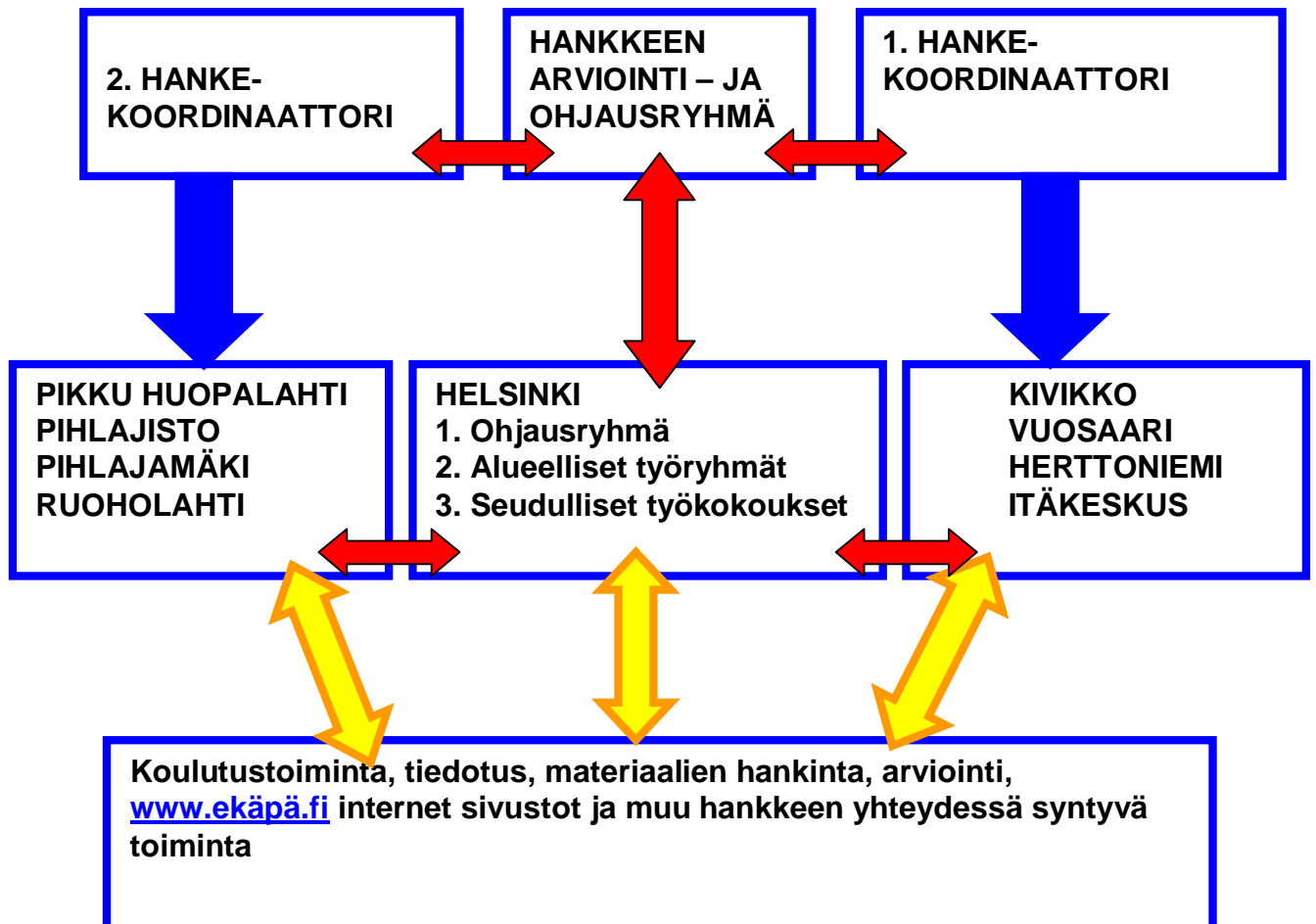
Aalto-Setälä Terhi, Marttunen Mauri ja Pelkonen Mirjami 2003. Nuorten päihdehäiriöiden tunnistaminen. Kansanterveyslaitos.

Helsingin Kaupungin turvallisuusstrategia

Ehkäisevän päihdetyön laatukriteerit www.stakes.fi/neuvoa-antavat

Alkoholiohjelma 2004–2007 www.alkoholiohjelma.fi

PUUTU NYT! – HANKE - välitkö vai väistäkö?

Hankkeen vastuhenkilö

Eija Bergman, kehittämispäällikkö, Sosiaalivirasto

Hankkeen yhteyshenkilö Nina Kontinen, suunnittelija Klaari Helsinki

1. Hanke-koordinaattorin lähiesimies, johtava lastensuojelun sosiaalityöntekijä
2. Hanke-koordinaattorin lähiesimies, Nuorten päihdetyön päällikkö

